

31 066

Belastingdienst

Nr. 812

Brief van de staatssecretaris van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 april 2021

In de zesde voortgangsrapportage¹ heb ik u geïnformeerd dat er circa 900 ouders in schuldhulpverleningstrajecten zitten die niet beschermd zijn door het moratorium zoals opgenomen in het amendement van de leden Lodders en Van Weyenberg² en die de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) om die reden nog niet gebeld en uitbetaald heeft.

Naast de brede schuldenaanpak die we ontwikkelen voor alle gedupeerde ouders met schulden, is er de afgelopen weken hard gewerkt om ook voor deze specifieke groep perspectief te kunnen bieden op een nieuwe start. Met deze brief informeer ik u over de gemaakte keuzes om dit te realiseren voor ouders die in aanmerking komen voor compensatie en zich momenteel in een minnelijke schuldregeling (MSNP) en Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) bevinden. Voor ouders in een faillissement wordt nog gewerkt aan een oplossing. Deze ouders en hun curator worden door ons persoonlijk op de hoogte gesteld dat, indien zij gedupeerd zijn, een eventuele oplossing later zal volgen.

Voor het bieden van een oplossing voor ouders in de MSNP en WSNP hanteer ik een aantal uitgangspunten. Allereerst dat de oplossing die geboden wordt ervoor zorgt dat ouders zo snel als mogelijk uit het strakke regime van het traject kunnen en weer een normaal uitgavepatroon kunnen aanhouden. Liefst doe ik dat voor 1 mei, conform mijn eerdere belofte om iedereen die zich voor 12 februari heeft gemeld voor 1 mei uit te betalen. Daarbij geldt echter wel mijn tweede uitgangspunt, namelijk dat de oplossing er niet toe moet leiden dat ouders achteraf alsnog problemen ondervinden van de oude schulden met als gevolg dat ze nóg dieper in de problemen belanden.

Oplossing voor gedupeerde ouders in de WSNP

Gewoonlijk is het formeel en correct beëindigen van een WSNP-traject een langdurig proces. Pas na het formele opheffen van dat traject door de rechtbank is de ouder vrij van de eisen en het strikte regime. Ik vind het onacceptabel dat deze toeslagouders nog steeds tegen een bestaansminimum leven. Om die reden ben ik in gesprek gegaan met de rechters-commissaris in faillissementen en surseances van betaling (Recofa), bureau WSNP van de Raad voor de Rechtsbijstand en branchevereniging van bewindvoerders (BBW) om te zoeken naar een oplossing die voldoet aan bovengenoemde uitgangspunten.

¹ Kamerstuk 31 066, nr. 805

² Kamerstuk 35 704, nr. 3

Uit deze gesprekken bleek dat het erg lastig is om tot een snelle oplossing te komen die aan al mijn uitgangspunten voldoet. Dat heeft vooral te maken met de bestaande wetgeving, de korte tijd die we hebben om een oplossing tot uitvoering te brengen en het geven van garantie dat ouders uit de problemen te komen. Daarbij wil ik ook de belangen van schuldeisers niet uit het oog verliezen.

Daarom heb ik besloten om, naast het kwijtschelden van publieke schulden, alle bestaande resterende (private) schulden in deze trajecten te compenseren en daarmee WSNP-bewindvoerders, gedupeerden, hun partners en hun schuldeisers de garantie te geven dat er een oplossing komt voor de schulden. Dit zorgt ervoor dat, vooruitlopend op het uitbetalen van de verificatielijst aan de WSNP-bewindvoerders, Toeslagen het compensatiebedrag aan deze gedupeerden uit kan betalen. De oplossing is mogelijk dankzij de medewerking van bewindvoerders en kan alleen werken als er een garantie kan worden afgegeven richting schuldeisers dat de volledige schulden worden overgenomen.

De nog af te geven garantie dat deze schulden betaald zullen worden zorgt ervoor dat de €30.000 niet in de boedel hoeft te belanden, maar tot de beschikking komt voor de ouder en dat ook blijft. Volgens de huidige planning betekent dit dat deze ouders op 30 april zullen worden uitbetaald en het geld in de week van 2 mei op hun bankrekening zal staan. Vanaf deze donderdag zal UHT zowel ouders als bewindvoerders hierover gaan informeren. Nadat de garantieverklaring is ontvangen, kan de bewindvoerder het beëindigen van de WSNP in gang zetten; voor het betalen van de schulden aan de bewindvoerder om uiteindelijk de WSNP te beëindigen, is echter nog wel een juridische grondslag vereist. In de tussentijd zullen de ouders wel vrijelijk over 30K beschikken, maar nog steeds in het WSNP-traject zitten. Toeslagen zal nadat de verificatielijst is vastgesteld en is ingediend, deze betalen; deze betaling zal op een rechtmatige manier vorm gegeven worden. De opgespaarde boedelrekening zal vervolgens ten gunste van de ouder komen. Ook zal het Rijk de WSNP-bewindvoerder vergoeden ter compensatie van het geleverde werk om deze oplossing tot stand te laten komen.

Oplossing voor gedupeerde ouders in de MSNP

Voor ouders in de minnelijke regeling³ geldt net als voor ouders in de WSNP dat een oplossing op korte termijn voor iedereen alleen gegarandeerd kan worden als Toeslagen de, na het kwijtschelden van publieke schulden, bestaande resterende vordering volledig compenseert. Daarom besluit ik dat ook voor hen te doen. Het gaat hier om ouders die een akkoord hebben bereikt met hun schuldeisers en zich gedurende drie jaar maximaal moeten inspannen om hun schulden af te lossen. De schuldeisers zijn akkoord gegaan met finale kwijting van de resterende schuld na afloop van de schuldregeling.

³ Dit geldt voor ouders in de schuldbemiddeling. Voor ouders met een saneringskrediet is de oorspronkelijke vordering aan het begin van een traject reeds afgekocht, dus zal alleen de resterende schuld bij de kredietbank vergoed hoeven worden.

In samenwerking met de NVVK, VNG en het ministerie van SZW heb ik gekeken hoe een oplossing voor deze groep kan worden vormgegeven. Om dit op korte termijn te kunnen realiseren zal een vergelijkbare oplossing als in de WSNP worden gerealiseerd, waarbij een beroep zal worden gedaan op schuldhulpverleners om de €30.000 niet in de boedel te laten vallen en de MSNP op te schorten tot het moment dat Toeslagen de schulden heeft gecompenseerd. Aan de exacte uitwerking daarvan wordt nog gewerkt. Mijn streven is om de schulden voor deze groep als eerste op te gaan lossen. Om gedupeerden daadwerkelijk de rust te kunnen bieden na het uitbetalen van de (minimaal) €30.000 is een garantie voor het compenseren van alle schulden noodzakelijk. Ik vind het onacceptabel om deze toeslagouders nu nog langer te laten wachten totdat hun traject in overeenstemming met de schuldeisers tot een goed einde kan worden gebracht, voordat ze weer ruimte krijgen in hun uitgaven. Ik besef dat dit op het eerste gezicht oneerlijk kan overkomen ten opzichte van andere ouders of schuldeisers. Gedupeerden in schuldentrajekten hebben echter vaak al een lange periode in een streng regime geleefd met als uitzicht een schone lei zonder schulden. Dat onderscheidt hen van gedupeerden die niet tot een dergelijke regeling zijn toegetreden. Daarnaast ben ik ervan overtuigd dat de oplossing voor andere gedupeerden ook ruimhartig zal zijn. Hierdoor valt het voor mij te rechtvaardigen om deze keuze te maken.

Ik ben in overleg getreden met de NVVK en VNG en zij steunen de gekozen oplossingsrichting voor deze ouders. NVVK en VNG benadrukken het belang van een gedegen uitvoering met daarin goede gegevensuitwisseling tussen UHT, gemeenten en NVVK-leden. NVVK en VNG hebben aangegeven ons te helpen om hun leden namens UHT te informeren over de benodigde handelingen en de perspectieven voor schuldeisers. Daarnaast zullen verschillende andere communicatiekanalen worden ingezet. Gedupeerden worden bijvoorbeeld telefonisch en per brief geïnformeerd over de oplossing en de website zal aangepast worden met de benodigde informatie voor zowel de ouder, schuldhulpverleners en schuldeisers. Op deze manier hoop ik iedereen die een rol heeft in dit proces te bereiken, zodat het voor alle ouders succesvol zal uitpakken. Zodra toch blijkt dat het in een individuele situatie niet volgens de geplande aanpak verloopt, kunnen ouders zich melden bij UHT, zodat naar een passende oplossing kan worden gezocht.

Met gedupeerden wordt nog deze week contact opgenomen. Gedupeerden die uiterlijk 22 april bereikt kunnen worden zullen op 30 april worden uitbetaald en in de week van 2 mei het geld op hun rekening hebben staan.

Budgettaire gevolgen

De hierboven beschreven ruimhartige benadering zal leiden tot nieuwe verplichtingen en uitgaven, waarvoor nog geen door het parlement geautoriseerd budget beschikbaar is gesteld. Normaliter wordt nieuw beleid pas in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. In dit geval acht ik het wenselijk en in het belang van het Rijk om – vooruitlopend op formele autorisatie door beide Kamers – uitvoering te geven aan het besluit tot het volledig overnemen van alle bestaande private schulden van deze ouders of hun partners in MSNP- of WSNP-trajecten. Deze gedupeerden zijn het zwaarst getroffen en zitten veelal al jaren in de ellende. Ik acht het onwenselijk om deze groep gedupeerden nog langer te laten wachten op hun compensatie en wil hen conform de eerdere belofte ook uiterlijk 1 mei kunnen uitbetalen. Met het voorgaande wordt gehandeld conform artikel 2.27, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016. De financiële gevolgen van het besluit tot kwijtschelden van private schulden worden geraamd op ca. € 56 mln. Deze budgettaire gevolgen worden verwerkt in de Incidentele Suppletoire Begroting (ISB) inzake kwijtschelding private schulden van toeslagengedupeerden in MSNP- of WSNP-trajecten (Kamerstuk 35 812). Deze ISB zal parallel aan deze brief aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Ten behoeve van de comptabele rechtmatigheid van deze uitgaven zullen in de uitvoering controle- en auditafspraken gemaakt worden met alle betrokken partijen.

Met dit besluit hoop ik dat voor vele van deze ouders een weg is ingezet naar een nieuwe start en herstel van vertrouwen in de overheid.

De staatssecretaris van Financiën,
A.C. van Huffelen